

Verksamhetsplan 2025

samt vision för utveckling av Emåförbundets verksamhet

Emåförbundet
2025-01-10
www.emån.se

Verksamhetsplan 2025

– samt vision för utveckling av Emåförbundets verksamhet

Emåförbundet

2025-01-10

www.emån.se

Foto på framsidan: Visualisering av flödesutjämnande utskov vid utloppet från sjön Nömmen

1. VISION OCH MÅLSÄTTNINGAR

Emåförbundets verksamhetsplan 2025 är ett visionärt dokument där kansli och styrelse utifrån framtida utmaningar lokalt och globalt stakar ut en färdriktning för Emåförbundets verksamhet.

Emåförbundet är vattenförbund och vattenråd för Emåns avrinningsområde. Förbundets övergripande vision är att Emån och dess biflöden och sjöar skall nyttjas på ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt sätt. Detta är viktigt för bland annat biologisk mångfald, kulturmiljöer, näringsliv och landsbygdsutveckling för både nutida och kommande generationer.

Emåförbundet har i många år framgångsrikt arbetat med vattenfrågor, i samverkan med myndigheter, företag och privatpersoner. Målsättningen framåt är att förbundet ska fortsätta driva projekt, både i egen regi och i samverkan med andra aktörer. Att Emåförbundet i kraft av sin kompetens samt starka lokala förankring ska vara en given aktör och samarbetspartner för företag, kommuner och länsstyrelser i Emåområdet.

Service åt Emåförbundets medlemmar är och förblir en stor och viktig del av förbundets arbete. Från och med 2025 har förbundet ett antal nya medlemmar genom att en ny förrättning med delvis nya verksamhetsutövare träder i kraft inom verksamhetsgrenen "Samordnad recipientkontroll".

Verksamheten är ofta projekt driven och behovsstyrd utifrån tex en kommuns eller markägares perspektiv. Styrkan i Emåförbundet är och ska vara flexibiliteten i att svara upp mot de behov och projektidéer som utarbetas i varje enskilt fall.

Det viktigaste arbetsområdet för Emåförbundet framöver kommer att vara klimatanpassningsåtgärder vid långvarig torka. Vattenregleringsuppdraget gentemot Södra och Njudung Energi ligger helt i linje med detta arbete, men vi behöver arbeta på flera fronter för att öka Emåområdets motståndskraft mot långvarig torka. Här måste vi tänka nytt, och i både liten och stor skala. Alla åtgärder behövs. Att fortsätta utveckla mätsystemet för övervakning av vattennivåer och vattenföring är en viktig pusselbit i det förberedande arbetet inför nya åtgärder. Snderingen av möjligheter att anlägga sk flödesutjämnande utskov i utloppen från sänkta sjöar måste fortsätta. Detta arbete bedöms ha stor potential i det övergripande arbetet med torka.

Emåns vatten är en alltmer värdefull resurs, som vi ska nyttja men inte utnyttja.

2. Organisation och verksamhet

2.1 Emåförbundets kansli

Kansliets personal består av fyra heltidsanställda; Ilan Leshem, Peter Johansson, Thomas Nydén och Jens Nilsson. Kansliet har kontorslokaler i Vetlanda men ska arbeta aktivt inom hela avrinningsområdet.

Med den verksamhet som bedrivs idag är personalstyrkan väl anpassad för förbundets arbetsuppgifter. Blickar man framåt torde arbete förknippat med vattenhushållning ta alltmer tid i anspråk och det borde på sikt vara rimligt med en heltidstjänst som främst fokuserar på olika typer av arbete inom denna verksamhetsgren. Emåförbundets verksamhet är emellertid bred, och det är viktigt att all personal kan bidra brett inom kansliets arbete för att säkerställa både effektivitet och resiliens i verksamheten.

2.2 Styrelse och årsstämma

Möten för styrelsen och dess arbetsutskott ska i första hand hållas i förbundets lokaler i Vetlanda men vid behov kunna cirkulera inom avrinningsområdet. Styrelsemedlemmar ska alltid beredas möjlighet att delta i möten digitalt, även om det fysiska mötet har flera fördelar. För att styrelsen ska ha god förståelse och insyn i kansliets verksamhet ska studiebesök anordnas vid minst ett tillfälle per år, i anslutning till styrelsemöte och årsstämma. Årsstämman ska hållas på olika platser inom avrinningsområdet.

2.3 Vattenråd

Emåförbundet är s.k. vattenråd för Emåns och Lillåns (med mynning i Mönsterås tätort) avrinningsområden. Ett vattenråd är det regionala och lokala forum där berörda inom avrinningsområdet kan mötas och diskutera vattenfrågor. Som vattenråd ska Emåförbundets kansli vara tillgängliga och fånga upp frågor och idéer på det lokala planet. Kansliet ska även arbeta aktivt för att upprätthålla samarbete med andra vattenråd samt med Kalmarsundskommissionen, en samarbetsplattform för flera vattenråd i Kalmarsundsregionen.

2.4 Medlemservice

Förbundet har enligt avtal en fastslagen grundfinansiering från kommunerna i avrinningsområdet. Detta stöd är en förutsättning för att Emåförbundet ska kunna arbeta effektivt och flexibelt, och

finnas till hands för medlemmarna när behov uppstår. Förbundets kompetens och erfarenhet ska vara ett stöd och hjälp åt kommunerna när det gäller vattenförvaltning och vattenfrågor inom hydrologi, vattenkemi, limnologi, fiskeribiologi och viss teknisk verksamhet. Emåförbundet ska kunna bidra med administrativ kompetens i projekt som ligger i linje med förbundets och medlemmarnas intressen.

Emåförbundets kansli ska arbeta aktivt för att upprätthålla goda kontaktnät i och i anslutning till medlemskretsen, bland annat genom arbetet i de kommunala vattengrupperna och genom att delta vid olika möten/aktivitetsdagar i avrinningsområdet varje år. En viktig målsättning är att andelsägare i recipientkontrollprogrammet, som även är medlemmar i Emåförbundet, ska kunna dra nytta av sitt medlemskap.

Emåförbundet är sedan ett antal år aktiva på facebook och instagram. Detta är viktiga kanaler för att nå ut med information både inom och utanför medlemskretsen. Arbetet bör intensifieras ytterligare framöver med mer information samt på ett sätt som även uppmuntrar till dialog med följare.

2.5 Recipientkontroll

Emåförbundet är i grunden ett vattenförbund och ansvarar för den samordnade recipientkontrollen i Emån, vars syfte är att spegla Emåns vattenkvalitet och påverkansgrad ur ett avrinningsområdesperspektiv. Programmet fastställs av länsstyrelserna i Kalmar och Jönköpings län, i samarbete med Emåförbundet. Regelbundna avstämningsmöten sker i syfte att hålla programmet uppdaterat. Kostnaderna fördelas mellan verksamhetsutövare med hjälp av fastställda andelstal.

Provtagning, elfiskeundersökningar, databehandling, utvärdering och rapportering utförs till allra största del av Emåförbundets kansli.

2.6 Vattenhushållning

Emåförbundets vattenhushållningsarbete har historiskt utgått ifrån de regleringsuppdrag som finns gentemot Södra och Njudung Energi AB. Detta samarbete är sedan länge väl förankrat och kommer att vara en viktig verksamhet för förbundet även framöver.

För att möta framtida effekter av ett allt varmare klimat blir det dessutom viktigt att hitta fler sätt att hushålla med områdets vattenresurser. Det handlar dels om restaurering av våtmarker, en verksamhet som ökat snabbt på senare år, men även om mer innovativa åtgärder. Emåförbundet har bedrivit egna studier av s.k. flödesutjämnande utskov vid fysiskt påverkade sjöutlopp och

detta arbete bör fortsätta framöver, med mer ingående studier och modelleringar av åtgärder på fler platser i systemet. Potentialen är stor men det kommer att ta stora resurser i anspråk, både personella och finansiella. Här har Emåförbundet en viktig roll att spela som pådrivare av både studier och genomförande av faktiska åtgärder samt möjligen även som verksamhetsutövare.

Inom vattenhushållningsarbetet har Emåförbundet även en viktig roll vid höga och låga flöden. Som sammankallande och ansvarig för den sk. älvgruppen, ett forum för avrinningsområdets kommuner och räddningstjänster i framför allt högflödessituationer. Dessutom deltar Emåförbundet alltid i de krisgrupper som aktiveras av länsstyrelserna i samband med torka.

Verksamhetsgrenen "Vattenhushållning" kommer att vara central i ett förändrat klimat. Emåförbundets kansli och styrelse bör överväga att genomföra en förrättning likt den för förbundets recipientkontroll, för att få en tydligare och mer rättvis fördelning av de kostnader som kommer att uppstå framöver när kansliet intensifierar sitt arbete på detta område. I dagsläget är det få aktörer som bidrar till detta arbete, medan allt fler ansöker om tillstånd för tex vattenuttag från olika vattenområden.

Emåförbundet

2025-01-10

Jonas Erlandsson
Ordförande

Ilan Leshem
Verksamhetsansvarig